

UMOWA

**między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Macedońskim w sprawie popierania
i wzajemnej ochrony inwestycji,**

sporządzona w Skopje dnia 28 listopada 1996 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 28 listopada 1996 r. została sporządzona w Skopje Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Macedońskim w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA**między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Macedońskim w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji****PREAMBUŁA**

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Macedoński (zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”),

dążąc do rozszerzenia współpracy gospodarczej wzajemnie korzystnej dla obu Państw,

mając na celu stworzenie i utrzymanie korzystnych warunków do inwestowania przez inwestorów jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,

uznając potrzebę popierania i ochrony inwestycji zagranicznych w celu przyczyniania się do rozkwitu gospodarczego obydwu Umawiających się Stron,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1**Definicje**

W rozumieniu niniejszej umowy:

1. Określenie „inwestycja” oznacza wszelkie mienie, zainwestowane przez inwestora jednej Umawiającej się Strony zgodnie z ustawodawstwem i przepisami drugiej Umawiającej się Strony, i obejmuje:

- a) własność ruchomości i nieruchomości, gwarancje i prawa majątkowe, takie jak służebność, hipoteka i inne ustawowe prawa;
- b) akcje, udziały lub wszelkie inne rodzaje udziału w spółkach;
- c) wierzytelności pieniężne lub prawa do innych świadczeń, mających wartość ekonomiczną;
- d) prawa autorskie, znaki handlowe, patenty lub inne prawa własności intelektualnej lub przemysłowej, know-how i goodwill;
- e) wszelkie prawa o charakterze finansowym, przyznane na mocy prawa lub umowy, takie jak koncesje nadane zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie prowadzenia takiej działalności, jak poszukiwanie, obróbka, wydobywanie i eksploatacja zasobów naturalnych.

2. Określenie „inwestor” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną jednej Umawiającej się Strony, która zainwestowała lub zamierza inwestować na terytorium drugiej Umawiającej się Strony:

- a) określenie „osoba fizyczna” oznacza w odniesieniu do każdej z Umawiających się Stron osobę będącą obywatelem jednej z Umawiających się Stron, która jest stroną niniejszej umowy;

- b) określenie „osoba prawna” oznacza w odniesieniu do każdej z Umawiających się Stron wszelkie osoby prawne, przedsiębiorstwa, spółki, korporacje, stowarzyszenia handlowe lub organizacje utworzone lub zorganizowane zgodnie z ustawodawstwem danej Umawiającej się Strony, mające siedzibę na terytorium tej Umawiającej się Strony.

3. Określenie „przychody” oznacza kwoty pieniężne uzyskane z inwestycji, a w szczególności zyski, odsetki, dywidendy, należności licencyjne, honoraria, w tym zyski reinwestowane oraz zyski ze sprzedaży majątku.

4. Określenie „terytorium” oznacza terytorium Umawiających się Państw-Stron niniejszej umowy, obejmujące obszar lądowy, wodny i przestrzeń powietrzną, nad którymi każde z odnośnych Państw-Stron niniejszej umowy sprawuje jurysdykcję lub suwerenne prawa zgodnie z własnym wewnętrznym ustawodawstwem i prawem międzynarodowym.

5. Zmiana formy inwestycji dopuszczona zgodnie z ustawodawstwem i przepisami Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycja została dokonana, nie zmienia jej charakteru jako inwestycji.

Artykuł 2**Popieranie i dopuszczanie inwestycji**

1. Każda z Umawiających się Stron będzie popierać na swoim terytorium inwestycje inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i będzie dopuszczać takie inwestycje zgodnie ze swoim ustawodawstwem i przepisami.

2. Jeżeli Umawiająca się Strona dopuściła inwestycję na swoje terytorium, to ta Strona przyzna zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami niezbędne zezwolenia związane z taką inwestycją i z wykonaniem umów licencyjnych i umów o pomocy technicznej, handlowej i menedżerskiej. Każda z Umawiających się Stron będzie, w razie potrzeby, dokładać wszelkich starań w celu wydania niezbędnych zezwoleń na działalność doradców i innych wykwalifikowanych osób posiadających obywatelstwo zagraniczne.

Artykuł 3**Ochrona i traktowanie inwestycji**

1. Każda z Umawiających się Stron będzie ochraniać na swoim terytorium inwestycje dokonane zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i nie będzie naruszać w sposób nieuzasadniony lub dyskryminujący prawa inwestora drugiej Umawiającej się Strony do zarządzania, utrzymywania, wykorzystywania, osiągnięcia korzyści, rozszerzania działalności, sprzedaży i, w razie potrzeby, likwidacji takich inwestycji.

2. Każda z Umawiających się Stron zapewni na swoim terytorium sprawiedliwe i równe traktowanie

inwestycji inwestorów drugiej Umawiającej się Strony. Traktowanie to nie będzie mniej korzystne niż przyznane przez każdą Umawiającą się Stronę inwestycjom dokonanych przez jej własnych inwestorów lub przez inwestorów jakiegokolwiek trzeciego państwa.

3. Traktowanie, o którym mowa w ustępach 1 i 2 tego artykułu, nie będzie miało zastosowania do przywilejów, jakie którakolwiek z Umawiających się Stron przyzna inwestorom państwa trzeciego ze względu na jej członkostwo lub przynależność do strefy wolnego handlu, unii celnej, wspólnego rynku lub jakiegokolwiek istniejącej lub przyszłej konwencji w sprawie unikania podwójnego opodatkowania lub innych spraw podatkowych, a w przypadku Rządu Macedońskiego — z uwagi na jego ustalone stosunki współpracy gospodarczej z byłymi republikami jugosłowiańskimi.

Artykuł 4

Wywłaszczenie i odszkodowanie

1. Żadna z Umawiających się Stron nie podejmie bezpośrednio lub pośrednio działań wywłaszczeniowych, nacjonalizacyjnych lub innych działań o takim samym charakterze lub równoważnym skutku w stosunku do inwestycji należących do inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, chyba że działania te zostaną podjęte w interesie publicznym i nie będą miały charakteru dyskryminacyjnego, i będą podjęte zgodnie z właściwą procedurą prawną oraz za skutecznym i właściwym odszkodowaniem. Odszkodowanie takie będzie odpowiadać wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji, ustalonej według stanu przed wywłaszczeniem lub zanim decyzja o wywłaszczeniu stała się publicznie wiadoma. Odszkodowanie będzie obejmować odsetki do czasu spłaty, obliczone na bazie LIBOR, obejmujące okres od daty nacjonalizacji do daty całkowitej spłaty.

2. Kwota odszkodowania zostanie uregulowana w walucie wymiennej i będzie wypłacona bez zbędnej zwłoki osobie uprawnionej bez względu na jej miejsce pobytu lub zamieszkania. Transfer „bez zbędnej zwłoki” uważany będzie wówczas, gdy będzie dokonany w okresie wymaganym normalnie dla wypełnienia formalności związanych z transferem. Okres ten zacznie biec w dniu, w którym został złożony wniosek, i nie może przekroczyć 3 miesięcy.

3. Inwestorzy jednej z Umawiających się Stron, których inwestycje poniosą straty na terytorium drugiej Umawiającej się Strony z powodu wojny lub jakiegokolwiek innego konfliktu zbrojnego, stanu wyjątkowego, rewolty, powstania lub zamieszek, będą traktowani przez tę drugą Umawiającą się Stronę w zakresie przywrócenia, odszkodowania, kompensacji lub innego wynagrodzenia nie mniej korzystnie niż własni inwestorzy lub inwestorzy jakiegokolwiek państwa trzeciego. Należne z tego tytułu płatności będą w miarę możliwości podlegały transferowi bez zbędnej zwłoki w walucie wymiennej.

Artykuł 5

Transfer

1. Każda z Umawiających się Stron, na której terytorium dokonane zostały inwestycje przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, przyzna tym inwestorom swobodny transfer płatności związanych z tymi inwestycjami, a w szczególności:

- a) kapitału i kwot dodatkowych, niezbędnych do utrzymania i rozszerzenia inwestycji;
- b) zysków, odsetek, dywidend i innych bieżących dochodów;
- c) kwot na spłatę pożyczek z odsetkami, prawidłowo zaciągniętych i udokumentowanych, i związanych bezpośrednio z konkretną inwestycją;
- d) należności licencyjnych i honorariów;
- e) wpływów z całkowitej lub częściowej sprzedaży lub likwidacji inwestycji;
- f) odszkodowań przewidzianych w artykule 4;
- g) zarobków obywateli jednej Umawiającej się Strony, którzy uzyskują zezwolenie na pracę w związku z inwestycją dokonaną na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

2. Transfery będą dokonywane bez zbędnej zwłoki w walucie wymiennej według kursu stosowanego w dniu transferu i zgodnie z procedurą ustaloną przez Umawiającą się Stronę, na której terytorium inwestycja została dokonana, z zastrzeżeniem wypełnienia wszelkich zobowiązań finansowych wobec danej Umawiającej się Strony.

3. Umawiające się Strony zobowiązują się przyznać transferom, o których mowa w ustępach 1 i 2 tego artykułu, traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane transferom pochodzącym z inwestycji dokonanych przez inwestorów któregoś z państw trzeciego.

Artykuł 6

Subrogacja

1. Jeżeli Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja dokona płatności któremukolwiek z jej inwestorów w ramach gwarancji lub ubezpieczenia zawartego w związku z inwestycją, druga Umawiająca się Strona uzna ważność przejęcia przez pierwszą Umawiającą się Stronę lub jej agencję wszelkich praw lub roszczeń przysługujących inwestorowi. Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja, która przejęła prawa inwestora, jest uprawniona do takich samych praw, jakie posiada inwestor, i do dochodzenia takich praw w takim samym zakresie, z zastrzeżeniem wypełnienia zobowiązań inwestora związanych z ubezpieczoną w ten sposób inwestycją.

2. W przypadku subrogacji określonej w ustępie 1 tego artykułu inwestor nie będzie wysuwał roszczeń, jeżeli nie będzie do tego upoważniony przez Umawiającą się Stronę lub jej agencję.

Artykuł 7

Rozstrzygnięcie sporów między Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony

1. Spory między jedną z Umawiających się Stron a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony będą notyfikowane pisemnie przez inwestora Umawiającej się Stronie przyjmującej inwestycje, z podaniem szczegółowej informacji. Wszelki spór powinien być załatwiony w miarę możliwości w drodze polubownej.

2. Jeżeli spór nie będzie mógł być rozstrzygnięty polubownie w ciągu sześciu miesięcy od daty pisemnej notyfikacji, którą druga Umawiająca się Strona została poinformowana o przedmiocie sporu, to zainteresowany inwestor może zaproponować według własnego wyboru, aby spór został przedłożony:

- właściwemu sądowi Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycja została dokonana;
- trybunałowi arbitrażowemu ad hoc, utworzonemu zgodnie z Regulaminem Procedury Arbitrażowej Komisji Narodów Zjednoczonych do Spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL);
- Międzynarodowemu Centrum Rozstrzygnięcia Sporów Inwestycyjnych (ICSID), utworzonemu na mocy „Konwencji w sprawie rozstrzygnięcia sporów inwestycyjnych między Państwami a obywatelami drugich państw”, wyłożonej do podpisu dnia 18 marca 1965 r., w przypadku gdy obie Umawiające się Strony staną się sygnatariuszami tej konwencji.

3. Jeżeli spór zostanie przedłożony właściwemu sądowi Umawiającej się Strony lub trybunałowi arbitrażowemu, to wybór jednej lub drugiej drogi postępowania będzie ostateczny.

4. Wyrok arbitrażowy będzie się opierał na:

- postanowieniach niniejszej umowy,
- prawie krajowym Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycja została dokonana, włącznie z normami kolizyjnymi,
- normach i powszechnie przyjętych zasadach prawa międzynarodowego.

5. Orzeczenia arbitrażowe będą ostateczne i wiążące dla obu stron sporu. Każda Umawiająca się Strona zobowiązuje się do wykonania orzeczenia zgodnie z jej prawem krajowym.

Artykuł 8

Spory między Umawiającymi się Stronami

1. Spory między Umawiającymi się Stronami dotyczące interpretacji i stosowania niniejszej umowy będą rozstrzygane w miarę możliwości w drodze konsultacji i rokowań dyplomatycznych.

2. Jeżeli Umawiające się Strony nie mogą osiągnąć porozumienia w ciągu sześciu miesięcy od powstania między nimi sporu, to taki spór będzie przedłożony na żądanie którejkolwiek Umawiającej się Strony trybunałowi arbitrażowemu utworzonemu w następujący sposób: każda Umawiająca się Strona wyznaczy jednego arbitra, a ci dwaj arbitrzy wybiorą przewodniczącego trybunału, który będzie obywatelem państwa trzeciego utrzymującego stosunki dyplomatyczne z obydwiema Umawiającymi się Stronami.

3. Jeżeli jedna z Umawiających się Stron nie wyznaczy swojego arbitra i nie podejmie na wniosek drugiej Umawiającej się Strony działań w celu dokonania takiej nominacji w ciągu dwóch miesięcy, to arbiter będzie mianowany na wniosek drugiej Umawiającej się Strony przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

4. Jeżeli obaj arbitrzy nie mogą osiągnąć porozumienia w ciągu dwóch miesięcy po ich mianowaniu odnośnie do wyboru przewodniczącego trybunału, to będzie on mianowany na wniosek jednej z Umawiających się Stron przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

5. Jeżeli w przypadkach przewidzianych w ustępach 3 i 4 tego artykułu Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości nie może spełnić wymienionej funkcji lub jeżeli jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, to wymaganej nominacji dokona Wiceprzewodniczący, a jeżeli Wiceprzewodniczący nie może spełnić tej funkcji lub jeżeli jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, to wymaganej nominacji dokona najstarszy rangą sędzia Trybunału, który nie jest obywatelem żadnej z Umawiających się Stron.

6. Z uwzględnieniem innych postanowień między Umawiającymi się Stronami, trybunał ustali własny tryb postępowania. Trybunał podejmie decyzje większością głosów.

7. Postanowienia trybunału są ostateczne i wiążące dla obydwu Umawiających się Stron.

8. Każda Umawiająca się Strona ponosi koszty mianowanego przez nią arbitra oraz koszty swojego udziału w postępowaniu arbitrażowym. Koszty przewodniczącego, jak również inne koszty pokrywają w równych częściach Umawiające się Strony. Trybunał może jednak postanowić, że jedna ze stron poniesie wyższe wydatki i taka decyzja będzie wiążąca dla obydwu stron.

Artykuł 9

Stosowanie korzystniejszych norm

Jeżeli prawo wewnętrzne Umawiającej się Strony lub istniejące albo przyszłe zobowiązania powstałe między Umawiającymi się Stronami zgodnie z prawem międzynarodowym zawierają dodatkowe regulacje, które ogólnie lub szczegółowo przewidują w odniesieniu do inwestycji dokonanych przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony traktowanie bardziej korzystne od przewidzianego w niniejszej umowie, to takie regulacje w zakresie, w jakim są korzystniejsze, będą miały pierwszeństwo przed niniejszą umową.

Artykuł 10

Konsultacje i wymiana informacji

Na wniosek jednej Umawiającej się Strony, druga Umawiająca się Strona zgodzi się niezwłocznie na konsultacje w sprawie interpretacji lub stosowania niniejszej umowy. Na wniosek którejkolwiek Umawiającej się Strony dokonywać się będzie wymiany informacji o wpływie, jaki mogą mieć ustawodawstwo, przepisy, decyzje, praktyki i procedura administracyjna lub polityka drugiej Umawiającej się Strony na inwestycje objęte niniejszą umową.

Artykuł 11

Zakres stosowania

Niniejsza umowa ma zastosowanie do inwestycji dokonanych po dniu 1 stycznia 1990 r. na terytorium jednej Umawiającej się Strony zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 12

Wejście w życie

Niniejsza umowa wejdzie w życie w dniu otrzymania noty późniejszej, w której jedna Umawiająca się Strona poinformuje drugą Umawiającą się Stronę, że jej wewnętrzne wymogi prawne dla wejścia w życie niniejszej umowy zostały spełnione.

Artykuł 13

Czas obowiązywania i wypowiedzenie

1. Niniejsza umowa pozostanie w mocy przez десять (10) lat i będzie pozostawać w mocy przez dalszy taki sam okres lub okresy, chyba że którakolwiek z Umawiających się Stron powiadomi drugą Umawiającą się Stronę na rok przed wygaśnięciem pierwotnego lub każdego następnego okresu o zamiarze wypowiedzenia umowy. Nota o wypowiedzeniu niniejszej umowy uprawomocnia się po roku od daty otrzymania jej przez drugą Umawiającą się Stronę.

2. W odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą wejścia w życie wypowiedzenia niniejszej umowy postanowienia niniejszej umowy pozostaną w mocy przez okres dziesięciu lat od daty wypowiedzenia niniejszej umowy.

Sporządzono w Skopje dnia 28 listopada 1996 r. w dwóch egzemplarzach, w językach polskim, macedońskim i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. W przypadku rozbieżności przy interpretacji tekst angielski będzie rozstrzygający.

Z upoważnienia
Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej
D. Rosati

Z upoważnienia
Rządu
Macedońskiego
L. Frčkoski

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:
— została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
— jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
— będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 12 marca 1997 r.

L.S.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

Minister Spraw Zagranicznych: *D. Rosati*